

SECRETARIAT
Biuro Prac Senackich
Wpłynęło dn. 1-07-11
nr. 6358 podpis

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 1-07-11
nr. 3332 podpis

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

MNiSW-DFS-WPM-1700-5939-10/MK/11

Warszawa, 30 czerwca 2011 r.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Andrzeja Persona na 77 posiedzeniu Senatu w dniu 26 maja 2011 r. w sprawie zasad przyznawania pomocy materialnej dla studentów uprzejmie informuję, co następuje.

System pomocy materialnej dla studentów finansowany z budżetu państwa funkcjonuje na zasadzie równości podmiotów wobec prawa, z uwzględnieniem autonomii uczelni. Warunki ubiegania się o pomoc materialną dla studentów, w tym kryteria przyznawania każdego ze świadczeń oraz sposób ustalania progu dochodu i sytuacji materialnej rodziny studenta, określa ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Jednocześnie art. 186 ust. 1 ww. ustawy upoważnia rektora działającego w tym zakresie w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego do określenia szczegółowego regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów. Wewnętrzne przepisy są spójne z ustawą i uzupełniają ją w powyższym zakresie.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż ustawa z dnia 18 marca 2011 r. *o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 84, poz. 455) utrzymując dotychczasową autonomię uczelni w obszarze pomocy materialnej dla studentów, wprowadza szereg przepisów doskonalących system i w sposób znaczący zwiększających dostępność pomocy materialnej dla osób najuboższych.

Dzięki podniesieniu o 30 % kwot kryteriów dochodowych uprawniających do ubiegania się o stypendium socjalne, już od nowego roku akademickiego 2011/2012 stypendium to otrzymają wszyscy studenci z dochodem netto na osobę w rodzinie nieprzekraczającym 456,3 zł (dotychczas było to 351 zł). Jest to określony ustawą minimalny próg dochodu, którego uczelnia nie może ustalić na niższym poziomie. Jednocześnie przepisy ustawy pozwalają rektorom uczelni na określenie wyższego progu dochodu – do 782,6 zł netto na osobę w rodzinie (dotychczas – 602 zł). Jak wynika z dotychczasowej praktyki, zdecydowana większość uczelni stosuje maksymalny próg dochodu przy przyznawaniu stypendium socjalnego. Sposób ustalania dochodu na członka rodziny studenta (m. in. definicja rodziny, źródła dochodu i zasady jego obliczania) jest natomiast uregulowany przepisami powszechnie obowiązującymi, a zatem jednakowy we wszystkich uczelniach.

Ponadto znowelizowane przepisy ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* znacznie uprości ubieganie się o pomoc materialną o charakterze socjalnym, dzięki połączeniu stypendium socjalnego, stypendium mieszkaniowego i stypendium na wyżywienie, których wspólnym kryterium jest trudna sytuacja materialna, w jedno świadczenie – stypendium socjalne. Jednocześnie utrzymano możliwość otrzymania przez osoby na studiach stacjonarnych dodatkowych środków w związku z zamieszkaniem w domu studenckim lub w obiekcie innym niż dom studencki, także dla niepracującego małżonka i dziecka studenta (dotychczasowe stypendium mieszkaniowe), przy czym wsparcie to będzie udzielane w formie stypendium socjalnego w zwiększonej wysokości.

Kryteria ubiegania się o stypendium rektora dla najlepszych studentów, przyznawane przez uczelnie od 1 października 2011 r., również uregulowano w nowelizacji ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Stypendium to będzie mógł otrzymać student, który uzyskał za poprzedni rok studiów wysoką średnią ocen lub posiada osiągnięcia naukowe, artystyczne bądź wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. Jednocześnie ustawa przewiduje, iż stypendium to będzie mogło otrzymać 10 % studentów każdego kierunku studiów prowadzonego w danej uczelni. Dzięki temu rozwiązaniu stypendium otrzymają najlepsi studenci, posiadający najwyższe wyniki w nauce i osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe. W ramach autonomii uczelni ustalane będą szczegółowe kryteria przyznawania stypendium rektora, tj. średnia ocen oraz rodzaje osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych brane pod uwagę przy ocenie uprawnień do otrzymania stypendium.

Ponadto obowiązujące przepisy przewidują równy dostęp do stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz do zapomogi. Jedynym warunkiem otrzymania ww. stypendium jest posiadanie orzeczenia właściwego organu potwierdzającego

niepełnosprawność. Zapomoga przysługuje studentowi, który z przyczyn losowych znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej.

Przekazanie uczelniom uprawnień do tworzenia – w ramach określonych w ustawie – szczegółowych kryteriów przyznawania pomocy materialnej dla studentów jest uzasadnione zwłaszcza zróżnicowanym zapotrzebowaniem studentów poszczególnych uczelni na wsparcie finansowe, wynikającym m.in. z odmiennych warunków ekonomicznych poszczególnych regionów Polski. Funkcjonowanie systemu pomocy materialnej dla studentów na podstawie zasad określonych w ustawie, odpowiednio uzupełnionych regulacjami uczelnianymi, zapewnia lepsze dostosowanie pomocy materialnej do potrzeb środowiska studenckiego danej uczelni.

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż w ramach pomocy materialnej dla studentów przyznawane są również stypendia ministra za osiągnięcia w nauce oraz stypendia ministra za wybitne osiągnięcia sportowe. Zgodnie z nowelizacją ustawy od 1 października 2012 r. stypendia te zostaną zastąpione stypendiami ministra za wybitne osiągnięcia. Zasady otrzymywania dotychczasowych stypendiów ministra określa rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 sierpnia 2006 r. w *sprawie szczegółowych warunków, trybu przyznawania i wypłacania stypendium ministra za osiągnięcia w nauce oraz stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe* (Dz. U. Nr 153, poz. 1093, z późn. zm.). Stypendia te, nagradzające szczególnie uzdolnionych studentów, przyznawane są zatem według jednakowych kryteriów: stypendium ministra za osiągnięcia w nauce – studentom szczególnie wyróżniającym się w nauce oraz posiadającym osiągnięcia naukowe, a stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe – studentom, którzy osiągnęli wysoki wynik we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym i zaliczyli kolejny rok studiów. Natomiast nowe stypendium ministra za wybitne osiągnięcia będzie mogło być przyznane studentowi, który spełnił co najmniej jeden z powyższych warunków; uwzględniono przy tym również osiągnięcia artystyczne. Dodatkowo, prawo do stypendiów ministra nabędą doktoranci kształcący się w uczelniach.

Znowelizowana ustawa – *Prawo o szkolnictwie wyższym* przewiduje również szereg innych rozwiązań ułatwiających dostęp studentów do pomocy materialnej, w szczególności zwiększenie udziału stypendiów socjalnych finansowanych z dotacji budżetowej, korzystniejsze zasady ustalania dochodu (m. in. wyłączenie z definicji dochodu stypendiów przyznawanych w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, międzynarodowych programów stypendialnych, stypendiów doktoranckich). Ponadto, z dniem 1 października 2012 r. świadczenia pomocy materialnej będą dostępne również dla doktorantów kształcących się na studiach doktoranckich w jednostkach naukowych.

Pragnę również wspomnieć o innych możliwościach wsparcia finansowego dla studentów w formie stypendiów. Od 2008 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego koordynuje rządowy program kierunków zamawianych, mający na celu zwiększenie liczby studentów na kierunkach matematycznych, technicznych i przyrodniczych. Są to kierunki określone mianem strategicznych dla rozwoju polskiej gospodarki. W dniu 16 lutego 2011 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ogłosiło już trzecią edycję konkursu na kierunki zamawiane. Dotychczas pomiędzy 57 uczelni rozdysponowane zostały na ten cel środki w wysokości ponad 610 mln zł. Do 2013 r. przewiduje się natomiast przeznaczenie na realizację programu kierunków zamawianych ponad 1 mld zł. Tym samym już prawie 50 tys. studentów na tych kierunkach otrzymuje stypendium w wysokości 1.000 zł miesięcznie.

Zmiana przepisów w sferze nauki pozwoliła na utworzenie specjalnego programu dla wybitnie uzdolnionych studentów – „Diamentowy Grant”, który umożliwi rozpoczęcie zaawansowanych badań naukowych zaraz po ukończeniu studiów licencjackich lub inżynierskich bez konieczności obrony pracy magisterskiej, zapewniając jednocześnie finansowanie badań kończących się obroną pracy doktorskiej. Wybitnie uzdolnieni absolwenci studiów licencjackich i inżynierskich oraz studenci po ukończeniu trzeciego roku jednolitych studiów magisterskich, łącznie nie więcej niż 100 osób, będą mogli w drodze konkursu, realizowanego w ramach programu ministra właściwego do spraw nauki „Diamentowy Grant”, otrzymać środki na badania naukowe, finansowane ze środków przewidzianych w budżecie państwa na naukę.

Warto również nadmienić, iż na podstawie znowelizowanych przepisów ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (art. 170c) będzie prowadzony ogólnopolski wykaz studentów będący integralną częścią tworzonego Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym. W ramach rejestru zbierane będą m. in. dane dotyczące rodzaju przyznanych świadczeń pomocy materialnej w uczelni publicznej i niepublicznej, które będą pomocne uczelniom w poprawie efektywności przyznawania stypendiów.

Łączę wyrazy szacunku,

prof. Barbara Kudrycka